

Internet consultatie 'Aanpak Productverbetering'

Reactie MVO-sector

Om te komen tot gezondere producten qua samenstelling worden in een concept rapport van het RIVM voorgestellen gedaan voor een aanpak voor productherformulering voor de komende 10 jaar. Door middel van het benoemen van criteria voor productgroepen voor specifieke voedingsstoffen en het daaraan vast koppelen van doelen, monitoring en incentives, wil men realiseren dat de gezonde keuze de makkelijke keuze wordt. MVO wil hier graag een bijdrage aan leveren. Via de antwoorden op de vragen van de internetconsultatie, willen we daarbij wel een aantal kanttekeningen maken.

Voor de MVO-sector is het specifieke aandachtspunt in het RIVM-rapport de wijze waarop verzadigde vetzuren als nutriënt onderdeel uitmaken van diverse producten. Daaronder ook de productherformulering voor de producten van de oliën- en vettensector zelf, de smeer- en bereidingsvetten. Hoewel in dit rapport de productgroep smeer- en bereidingsvetten nog niet is meegenomen, hebben we toch de werkwijze reeds goed bestudeerd omdat voor onze productgroep een soortgelijke werkwijze gehanteerd zal worden als nu toegepast is op andere productgroepen.

Onze reactie in het kort:

- Volg goed in hoeverre productverbetering daadwerkelijk leidt tot een gezonder eetpatroon;
- Houd rekening met inzet en successen uit het verleden (AVP, Task Force);
- Herformuleren heeft geen zin als producten daardoor niet meer als aantrekkelijk gepercipieerd worden;
- Minimaliseer het risico dat door benodigde technologie of technologische hulpstoffen en additieven de mate van bewerking van een product verder zal vergroten in plaats van verkleinen – met alle negatieve imago risico's van dien;
- Als het voedselkeuzelogo zonder aanpassingen wordt ingevoerd vormt het geen incentive voor oliën- en vetten producten om beter te scoren;
- De sector ziet toegevoegde waarde in convenanten om herformulering concreet invulling te geven;
- Herformulering naar minder energie of minder verzadigd vet leidt alleen tot een gezonder eetpatroon mits het de inname van voldoende onverzadigd vet / essentiële vetzuren en vetoplosbare vitamines veiligstelt.

MVO wil nauw betrokken blijven bij het proces van productverbetering om daarmee ook draagkracht voor latere implementatie te kunnen bewerkstelligen.

Vraag 1 van 4: aanpak

Wat vindt u van de voorgestelde aanpak, zoals te lezen in het voorstel van het ministerie en onderliggende conceptrapport van het RIVM ('Op weg naar criteria voor productverbetering')? Is deze aanpak haalbaar en voldoende ambitieus?

Antwoord:

Deze vraag is erg breed gesteld. De haalbaarheid en ambitie hangen voornamelijk af van de concrete doelen die er gesteld zullen gaan worden. In zijn algemeenheid willen we opmerken dat de indeling in percentielen per subgroep, ons inziens een goede werkwijze oplevert. Ook de doelen kunnen het beste per productgroep bekeken worden. Immers er zijn productengroepen waarin al veel geherformuleerd is, of waar in technisch opzicht weinig mogelijkheden zijn. Van 2004 tot 2010 is op het gebied van herformulering en vetten de Task Force Verantwoorde Vetzureau samenstelling met succes actief geweest.

Onduidelijk is in welke mate de aanpak daadwerkelijk zal leiden tot een verlaging van de inname van de voedingsstoffen waarvan men vindt dat die inname naar beneden moet. Alle producten binnen een categorie tellen namelijk even zwaar mee. Zelfs als de beoogde doelstellingen worden gehaald (namelijk dat er meer producten op de markt zijn binnen een categorie met lage gehalten en minder met hoge gehalten van de bewuste voedingsstoffen na een bepaalde periode), wil dat nog niet zeggen dat er gezonder wordt gegeten. Tenzij geherformuleerde producten als specifieke groep worden meegenomen in de vijfjaarlijkse Voedselconsumptiepeiling of als verkoopcijfers meegenomen worden in de analyses.

In zijn algemeenheid gelden twee belangrijke extra zaken voor het welslagen van productherformulering in de ogen van de consumenten:

- Duidelijke randvoorwaarden: Voor sommige producten kan herformulering er toe leiden dat ze überhaupt niet meer op de markt kunnen worden gebracht omdat het product te ver verwijderd is geraakt van het originele product (qua smaak/textuur of anderszins) in de ogen van consumenten. Het zou goed zijn als er producten uitgezonderd kunnen worden van herformulering of als ondergrenzen benoemd worden. Hierover zou van te voren ook duidelijk gecommuniceerd dienen te worden.*
- Goede communicatie over benodigde technologie of technologische hulpstoffen en additieven die de mate van bewerking van een product zullen gaan vergroten in plaats van verkleinen. Consumenten oordelen immers snel negatief over technologische aanpassingen aan voedsel en/of langere ingrediënten declaratie.*

Verder is het van belang dat de sector zelf de voortgang van de herformulering kan volgen. Hiervoor zal toegang tot LEDA benodigd zijn, eventueel in combinatie met een online monitoring- calculator, zodat alle partijen over dezelfde gegevens en analyses beschikken.

Vraag 2 van 4: criteria, productgroepen en nutriënten

Wat vindt u van de gestandaardiseerde methodiek voor de indeling van voedingsmiddelengroepen en de grenswaarden? En zijn er aspecten die u niet terugziet in de indeling van de voedingsmiddelengroepen en grenswaarden?

Antwoord:

De methodiek staat of valt met de productgroepenindeling en de functionele eisen aan producten. De productgroepindeling komt bij voorkeur overeen met die van de NEVO/VCP. Komt de productgroep smeer- en bereidingsvetten (excl. jus/incl. roomboter?) uit de VCP 2012 – 2016 overeen met de in bijlage II genoemde productgroep 1.8 oliën en vetten?

In de tweede helft van 2020 zullen ook criteria uitgewerkt worden voor andere niet eerder geprioriteerde voedingsmiddelengroepen voor de voedingsstoffen zout, verzadigd vet en suiker. Hiervoor is een volgende afstemmingsronde eind 2020 voorzien. Vanaf medio 2020 wordt waar mogelijk ook gekeken naar criteria voor calorieën/portiegrootte/verpakkingsmaten. Ook in aanmerking komen voedingsstoffen zoals eiwit, vezel, fruit en groenten. MVO wordt graag in de gelegenheid gesteld om ook in deze stappen mee te denken/ te reageren. Overigens valt niet alles af te leiden uit LEDA. In het rapport worden in zo'n geval inschattingen gedaan waar we te zijner tijd ook graag in mee zullen kijken, waar het voor onze sector relevante productgroepen betreft.

In lijn met het MVO-standpunt met betrekking tot Nutri-Score en conform de voedingsrichtlijnen zou het goed zijn ook voedingsstoffen als UFA / essentiële vetzuren / omega 3/ vitamines en mineralen, onderdeel van dit programma uit te laten maken. Tegelijkertijd zijn er vragen te stellen bij het hanteren van energie per 100 gram als criterium. Een dergelijk criterium vermindert weliswaar de inname van verzadigde vetten, maar tegelijkertijd ook de inname van onverzadigde vetten als ALA /EPA/DHA, waarvan de inname al te laag is.

Vraag 3 van 4: Prikkel

De overheid zal de in haar voorstel vier genoemde prikkels verder uitwerken. Wat vindt u daarvan? Welke andere prikkels zouden volgens u eveneens effectief kunnen zijn? En welke randvoorwaarden zijn er eventueel nodig?

Antwoord:

De aanpak en productgroepindeling zouden dusdanig moeten zijn dat vooruitgang in herformulering voldoende snel tot uiting kan komen. In verband met behoud van smaakperceptie en textuur willen we immers zorgvuldige en soms dus kleine stappen kunnen zetten en die wel zichtbaar kunnen maken. Incentives zouden dan ook aan kleine stappen verbonden moeten worden. Hier valt wellicht te denken aan een speciale herformulerings-claim die toegepast mag worden op verpakkingen.

Voedselkeuzelogo

Hoewel deze als tweede wordt genoemd van de 4 prioriteitsincentives, lijkt dit de meest stimulerende incentive zijn van het rijtje. Indien mogelijk, willen de meeste fabrikanten dat hun producten 'beter' scoren op het logo. Echter dat kan alleen als de scores A t/m E alle mogelijk zijn binnen de productgroep en deze ook kleine stappen mogelijk maken. Dat is voor de productgroep smeer- en bereidingsvetten niet het geval. Let ook op het feit dat productherformulering per nutriënt wordt opgepakt terwijl Nutri-Score een optelsom van verschillende nutriënten is.

Naming (koplopers expliciet benoemen, jaarprijs goede voeding, rankings zoals in de voedingsapp).

Hoewel dit nog niet is uitgewerkt, lijkt dit een positieve incentive te zijn voor het herformuleren van producten. Belangrijk is te zekeren dat dit op juiste gronden gebeurt en dat ook kleinere bedrijven hiervoor in aanmerking kunnen komen. MVO is verder van mening dat shaming contra-productief werkt. Immers als een bedrijf het risico loopt als achterblijver in een negatief daglicht gezet te worden, daar waar inspanningen gedaan worden maar herformulering echt lastig is, kan dat de gehele motivatie wegnemen.

Convenanten

Convenanten zijn afspraken tussen partijen (bijvoorbeeld tussen producenten en retailers) om tot bepaalde reducties te komen, dan wel om de pieken in de hoeveelheden voedingsstof af te vlakken. Ze bevorderen de sectorale aanpak en werken precompetitief. Ze bevorderen een level playing field, een van de genoemde overige incentives, en daarmee tevens consumentenacceptatie. Doelen en productgroepindeling kunnen per sector of zelfs per product(sub)groep afgestemd worden. Op basis van technologisch advies, van de ervaring die reeds opgedaan is en van de rekenslag kan een met recht haalbaar en ambitieus doel bepaald worden.

Hierbij is van belang dat mogelijke convenantafspraken niet op voorhand worden ondermijnd omdat er vanuit diverse hoeken in negatieve zin wordt geageerd op de afspraken die worden gemaakt, zoals binnen de AVP wel is gebeurd.

Innovatie (stimulering onderzoek en hulp bij herformulering)

Deze incentive is met name van belang voor kleinere bedrijven die niet de beschikking hebben over grote R&D afdelingen. Wanneer vouchers als incentive fungeren betekent het wel dat een bedrijf al een resultaat behaald moet hebben voordat er over een voucher beschikt kan worden.

Vanuit de toolbox voor incentives lijken de bovenstaande incentives de beste. Dit naast de wellicht mogelijk in te voeren speciale herformuleringsclaim (zie bovenaan onze reactie op deze vraag 3).

Vraag 4 van 4: Doelen

Wat vindt u van de gestelde doelen? Zijn de genoemde doelen haalbaar? Zijn de doelen voldoende ambitieus? De overheid wil de volgende doelen vaststellen:

- In de trede met producten met laagste gehalten aan zout, verzadigd vet of suiker is een grenswaarde gesteld op het gehalte waaraan 25% van de producten binnen de voedingsmiddelengroep voldoen. Het is de bedoeling dat over 10 jaar deze groep met laagste gehalten flink groter wordt. Gedacht wordt aan meer dan 50%.
- In de trede met producten met hoogste gehalten aan zout, verzadigd vet of suiker is een grenswaarde gesteld op het gehalte waar 25% van de producten binnen de voedingsmiddelengroep boven zit. Het is de bedoeling dat over 10 jaar deze groep kleiner wordt, te denken aan; kleiner dan 10%.

Antwoord:

Deze doelen zijn ambitieus als men de gedachte aanhoudt dat geherformuleerde producten voor de consument vergelijkbare producten moeten blijven. Vanwege het tijdsbestek van 10 jaar zouden ze

mogelijk haalbaar kunnen zijn. Dit moet per productgroep nader bekeken worden. Hierin dienen technologische beperkingen, consumentenperceptie en wettelijk eisen een rol te spelen.

Er wordt beoogd de criteria aan te laten sluiten bij het aan te passen algoritme van Nutri-Score. Omdat dit pas medio 2021 bekend zal zijn, zal ook daardoor nog verandering in de criteria kunnen optreden.

Verder is het nog onduidelijk welke productgroep er precies wanneer aan bod zal komen en hoe het criterium voor verzadigd vet ingevuld gaat worden bij diverse productgroepen. Het is daarnaast van belang welke voedingsstoffen en andere aspecten nog bekeken zullen worden. Dit leidt er toe dat de vraag wat ons betreft nog open start wanneer er sprake kan/zal zijn van een echt start moment.

Niet met het slechte het goede weggooien

Tot slot willen we in zijn algemeenheid nog nadrukkelijk aangeven dat herformulering in de richting van minder calorieën/energie en verzadigd vet mogelijk leidt tot minder gezondheid als niet tegelijkertijd herformulering richting voldoende onverzadigd vet/ essentiële vetzuren/vetoplosbare vitamines meegenomen wordt.